

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond

Ühiskonnateaduste instituut

Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni eriala

Kristjan-Hendrik Paavo

Vägivallateemaline taskuhääliling „Nähtamatu”

Bakalaureusetöö kaaskiri

Juhendajad: Marii Kangur (MA) ja Merle Linno (MA)

Kaasjuhendaja: Alar Suija

Tartu 2023

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Töö teoreetilised lähtekohad	5
1.1 Taskuhäälingute areng	5
1.2 Taskuhäälingute formaadid ja žanrid.....	5
1.4 Vägivalla liigid	9
1.4.1 Paarisuhtevägivald.....	10
1.4.2 Eakate vastu suunatud vägivald.....	14
1.4.3 Tööalane vägivald.....	15
1.4.4 Paarisuhtevägivald LGBT paarisuhtes.....	16
1.4.5 Loomade vastane vägivald.....	17
2. Töö praktiline osa	18
2.1 Meeskond.....	18
2.2 Projekti protsessi kirjeldus.....	18
Minu rollid	22
Toimetaja	22
Saatejuht.....	22
Monteerija.....	23
Turundaja	23
Sihtrühm ja levitamine.....	23
3. Refleksioon	25
Ettevalmistus.....	25
Formaadi valik	26
Sihtrühm ja levitamine.....	26
Kokkuvõte	28
Summary	30
Kasutatud kirjandus	32
LISA 1	35

Sissejuhatus

Bakalaureusetöö asemel otsustasin teha loovtöö, milleks on taskuhäälingu episoodi seeria, mis räägib vägivallast meie ümber. See on teema, millest minu arvates ei räägita piisavalt. Teisalt ei oska inimesed märgata või aru saada, et nende vastu kasutatakse vägivalda (Kastepõld-Tõrs, 2021). Vägivaldada saab suures plaanis jagada kolmeks: füüsiline vägivald, vaimne vägivald ja seksuaalne vägivald – nendest kõigist räägin ma taskuhäälingu erinevates episoodides. Idee teha vägivaldada käsitlev taskuhääling, tekkis „Vägivald ja ühiskonna reaktsioon sellele“ aine läbimisel, kus sai käsitatud mitmeid erinevaid valdkondi ja vägivalla liike, nendest valisin enda jaoks välja põnevamad ning vähem tähelepanu saanud teemad. Taskuhäälingut õppematerjalina kasutada on hea, sest kuulajal on vabadus kuulata episoodi, siis kui ta seda ise tahab, erinevalt tunnist, loengust või seminarist, mis toimuvad kindlatel aegadel ja tihtipeale puuduvad nendel salvestused, mida hiljem järele vaadata.

Taskuhääling ehk inglise keeles *podcast*, on võimalus, kuidas levitada meediumifaile interneti kaudu (Jham, Duraes, Strassler ja Sensi, 2008). Taskuhäälingu sisuks on heli ja/ või videosisu loomine publikule, kes saab ise otsustada, mida, kus ja millal seda kuulata (Jham, Duraes, Strassler ja Sensi, 2008). Lisaks puudub taskuhäälingul kindel formaat, see tähendab, et kui näiteks raadiosaated ilmuvad kindlal ajal ja perioodiliselt, siis taskuhäälingul need tingimused puuduvad (Shenton, 2021).

Selle loovtöö peamine eesmärk on luua õppematerjal sotsiaalteaduste üliõpilastele, kes puutuvad õpingute või tuleviku töös kokku vägivallaga seotud teemadega. Samuti on võimalus taskuhäälingut kuulata kõikidel teistel, kes on kokku puutunud mingisugust tüüpi vägivallaga või kellele antud teema huvi pakub. Taskuhäälingut on võimalik üles laadida mitmele veebiplatvormidele, nt Spotifysse (<https://open.spotify.com/show/5gk8orWSWX5IJzAerL6KJA?si=c0119811d2c84443>). Samuti pidi Sotsiaalkindlustusamet taskuhäälingut oma kanalitel jagama, kust see jõuaks ohvriteni kõige paremini, sest igapäevaselt pöörduvad inimesed Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi osakonda või kasutavad ohvriabi telefoninumbrit (116 006), kust on võimalik inimesi suunata täpsema info saamiseks minu taskuhäälingut kuulama.

Minu taskuhääling annab ülevaate erinevatest vägivallaliikidest kui ka soovitusi, mida erinevates situatsioonides teha. Minu roll on olla saatejuht, toimetaja, monteerija ja turundaja. Külalisteks on spetsialistid, kes töötavad vägivaldada kogunud inimestega. Ühe episoodi pikkuseks on orienteeruvalt 20-30 minutit. Minu töö koosneb kolmest suuremast peatükist. Esmalt annan teoreetilise ülevaate, seejärel kirjeldan töö käiku ning lõpuks reflekteerin enda õpikogemust.

Vaadates eestikeelseid taskuhäälinguid (podcast.ee), siis leiab sealt mitmeid saateid, kus räägitakse vägivallast, kuid peamiselt keskendutakse paarisuhtevägivallale. Paarisuhtevägivalda on kajastanud Mari-Liis Lill Pearaadio *podcastis*, kus on välja toodud, miks paarisuhtevägivald tekib ning kuidas seda ära tunda. Lisaks Naistejutud *podcast* (mis tegelikult on salvestatud arvamusfestivalil 2017. aastal) kajastab vägivalda paarisuhtes, kuid olukorras, kus mehe asemel on naine vägivallatseja.

Mina soovin vägivalda käsitleda laiemalt ja rääkida erinevatest vägivallaliikidest, kus igas episoodis käsitlen ühte vägivallaliiki. Täpsemalt pööran tähelepanu neljale erinevale vägivallaliigile ja viimases osas räägib paarisuhtevägivalla ohver oma loo, et tuua kuulajateni ehtne kogemus inimeselt, kes on kannatanud paarisuhtevägivalla all. Lisaks aitab ohvri enda kogemus kinnitada või ümber lükata teoorias räägitut, läbi otsese kogemuse.

Taskuhäälingu episoodide teemad:

1. Paarisuhtevägivald
2. Eakate vastu suunatud vägivald
3. Tööalane vägivald
4. Loomade vastane vägivald
5. Ohvri lugu (paarisuhtevägivalla näitel)

Minu töö koosneb kolmest suuremast peatükist. Alustan teoreetiliste lähtekohtadega, seejärel kirjeldan töö praktilist osa ja viimases osas teen eneseanalüüsi.

1. Töö teoreetilised lähtekohad

Töö teoreetilises osas annan ülevaate taskuhäälingusaadete arengust, erinevatest formaatidest ja žanritest, intervjuerimisest ja põhjendan, miks on neid hea kasutada õppematerjalina. Lisaks annan ülevaate igast vägivallaliigist, mida loovtöö raames kajastan.

1.1 Taskuhäälingute areng

Mõistet „*podcast*“ kasutas esimest korda Briti tehnoloog Ben Hammersley 2004. aastal. Termin sisaldab endast kahte erinevat sõna „*Ipod*“ (kaasaskantav meediapleier) ja „*broadcast*“ (saade) (Hammersley, 2004). Taskuhäälingusaateid on võimalik internetist alla laadida ja jälgijatega jagada (McGarr, 2009). Taskuhäälingud hakkasid kiiremini levima koroonaviiruse esimesel aastal (Götting, 2021). 2020. aastal kasvas taskuhäälingute kuulajate arv maailmas üle 485 miljoni. Marie Charlotte Göttingu esitatud andmete põhjal kasvab taskuhäälingute kuulajate koguarv aastaks 2025 800 miljonini. 2021 aasta seisuga kuulatakse enim taskuhäälingusaateid Ameerikas (40%), Rootsis (34,60%), Norras (34,20%), Austraalias (33,20%) ja Kanadas (32,80%) (Shaun, 2023). Taskuhäälingud on populaarsed just nooremate inimeste seas, näiteks USA-s kuulab 44% 26 - 35-aastastest inimestes regulaarselt taskuhäälinguid. Üle 56- aastaste inimeste seas kuulab taskuhäälingusaateid ainult 22% inimestest. Mitmed suured ettevõtted nagu Spotify ja Amazon on teatanud, et investeerivad suur summasid sellesse meediumisse (Götting, 2021).

1.2 Taskuhäälingute formaadid ja žanrid

Taskuhäälingu formaat näitab, kuidas saade on üles ehitatud ning milline on suhte saatejuhi ja külalise vahel. See tähendab, et kui saatejuht laseb rohkem rääkida külalisel, siis on tegu intervjuuga, samas kui mõlemad jagavad oma kogemusi ja arutavad nende üle võib saadet pidada vestlussaateks. Žanr seevastu tähistab temaatikat, millest saates räägitakse. Samuti annab see aimu, milliseid teemasid saates käsitletakse. Kuulajana on oma lemmikžanri valimine lihtsam, kui selle loojal (Dilip, i.a). Seetõttu võivad erineda kuulajanumbrid erinevate žanrite vahel. Nagu ka

varasemalt kaitstud töödes (nt Peedumäe, 2022) võtan mina aluseks 17 kategooriat, mille järgi on taskuhäälinguid jaotatud (MasterClass, 2021 ja Dilip, i.a).

1. Komöödia (eesmärk on pakkuda inimestele meelelahutust ja neid naerma ajada)
2. Draama (jutustatakse dramaatilisi lugusid, mis võivad olla tõesed, kuid ei pruugi)
3. Mängushow (võistlusmängud, sõnamängud ja väljakutsed)
4. Tervis ja füüsiline vorm (arutatakse treeningute, toitumise ja elustiili üle)
5. Ajalugu (intervjuud ajaloolastega või räägitakse konkreetsest ajaloosündmusest, eesmärk anda ajaloo kohta lisateadmisi)
6. Uuriv ajakirjandus (ajakirjanik paljastab tõestisündinud loo, fookuses on poliitika, vandenõuteooriad, ajaloolised sündmused ja sotsiaalmeedia)
7. Uudised (käsitletakse kohalikke või välismaa uudiseid)
8. Intervjuu (intervjuud huvitavate ja erinevatesse valdkondadesse kuuluvate inimestega, eesmärk on kuulajaid motiveerida)
9. Poliitika (käsitleb poliitikat, konkreetset sündmust, asukohta või erakonna tegevust)
10. Majandus/ äri (intervjuud edukate ettevõtjatega või äripartneritega. Antakse näpunäiteid, et olla äris edukas)
11. Popkultuur (fookus on suunatud teatud ühiskonna või kultuuri valdkonnale, filmid, sarjad ja videomängud)
12. Ilukirjanduse taskuhääling (lood põhinevad romaanidel, mida saatejuht ette loeb, lisatud on palju muusikat ja heliefekte)
13. Muusika (intervjuud muusikutega, muusikaekspertidega või haritakse kuulajaid muusikast)
14. Usk/religioon (käsitletakse usku, regiooni, saatejuhid võivad kutsuda inimesi palvetama)
15. Eneseabi (annab kuulajatele nõu ja abi, kuidas oma elu paremaks muuta ning püüab luua töö ja eraelu tasakaalu)
16. Sport (räägitakse konkreetsest spordialast, meeskonnast või rühmast)
17. Tõsielulised kuriteod (saatejuhid avavad tõestisündinud kuritegude tagamaid ning analüüsivad neid).

1.3 intervjuerimine ja selle ettevalmistus

Enne intervjuu tegemist on oluline ära määratleda, kellega tehakse intervjuu, mis teemal ja kus kohas (Starting your podcast: a guide for students, 2023). Leides vastused nendele küsimustele, saab intervjuud muuta atraktiivsemaks, näiteks kui tehakse intervjuu arboristiga, siis on võimalik intervjuu

vahele salvestada nii loodushelid kui ka saagimise heli. See muudab intervjuu kuulaja jaoks huvitavamaks (Starting..., 2023).

Kindlasti on oluline mõelda, kuidas taskuhäälingusaadet salvestada ehk, kas salvestatakse ainult heli või tehakse ka videopilt sinna juurde. Taskuhääling, kus kasutatakse ka videot tekitab lisakohustusi, millega tuleb taskuhäälingu meeskonnal arvestada. Kui lisada video taskuhäälingu juurde, siis tuleb leida sobiv kaamera, õiged valgustid ja nende nurgad ning videofailid võtavad rohkem salvestusruumi kui helifailid (Amstrong Gary jt, 2009). Samuti võtab videofailide taskuhäälingusaadete monteerimine montaažis rohkem aega kui helifailid (Amstrong Gary jt, 2009). Lisaks võivad inimesed ära ehmatada kaamerast ja seetõttu ei tunne nad ennast kaamera ees kindlalt.

Helifailde eelis on see, et inimesed, kes tunnevad ennast ebamugavalt kaamera ees ei pea sellele keskenduma. Samuti ei ole vaja helifailde puhul pöörata nii suurt tähelepanu valgustusele. Ka montaažis on helifailide töötlemine lihtsam, mis annab võimaluse keskenduda rohkem taskuhäälingu sisule ja selle kommunikeerimisele (Amstrong Gary jt, 2009).

Kui saatemeeskonnal on välja mõeldud taskuhäälingu formaat, struktuur ja žanr, siis on aeg hakata saatejuhil/ saatejuhtidel koostama küsimusi intervjueritavale. Küsimusi koostades tasub tähele panna, kas küsimused, mida esitatakse on lahtised või suletud. Suletud küsimused tähendavad, et neile saab vastata “jah”, “ei” või tuleb teha pakutud variantide põhjal valik. Lahtised küsimused tähendavad seda, et vastaja peab ise vastuse välja mõtlema (Tran, 2022). Avatud ja suletud küsimusi on võimalik omavahel kombineerida, näiteks “Kas sulle meeldib see õun?” “Jah” “Miks?”. Järgnevalt toon välja tabeli, mis näitab avatud ja suletud küsimusi.

Tabel 1. Avatud ja suletud küsimused (Allikas: Tran, 2022).

Avatud küsimused	Suletud küsimused
Kes?	Kas?
Kus?	
Kui?	
Kuidas?	
Mida?	

Miks?	
Millal?	

1.4 Taskuhäälingute kasutamine hariduses

Taskuhäälingute kasutamine hariduses hakkas kasvama 2000ndate alguses (McGarri, 2009). McGarri väidab oma artiklis (2009), et kõrghariduses kasutatakse taskuhäälingut sageli teabe edastamiseks, mis võtab üle traditsioonilised loengud. Haridustemaalisi taskuhäälinguid levitatakse õppijate võrgustikes.

Kursusematerjalide levitamine video- ja helivormingus on kaugõppeprogrammide puhul tavaline juba mitmeid aastaid (McGarri, 2009). Kasutatakse digitaalseid heli- ja videosalvestisi, mida saab internetist otse alla laadida, arvutisse või telefoni. Kui õppejõud paneb kursuse failid internetti üles, saab õpilane need lihtsa vaevaga laadida endale alla ja kuulata loengut täpselt, siis kui ta seda soovib (McGarri, 2009). See tähendab, et õpilased ei pea tulema enam füüsiliselt auditooriumisse kohale, vaid võivad õppida, siis kui neil tekib võimalus, näiteks bussis, rongis, õhtuti või nädalavahetustel. Kuna tihti peale kuulatakse taskuhäälingusaateid muu tegevuse kõrvalt, tuleb veenduda, et informatsioon oleks arusaadav ja ei sisaldaks korraka liiga palju materjali, mida on raske jälgida (Laing ja Wootton, 2007). Samuti on digitaalseid õppematerjale lihtne toota, mille kasutamine hariduses võib oluliselt muuta õpilaste ja õpetajate õppimiskogemust (McGarri, 2009). Andrus Rinde (2010) toob oma magistritöös välja, et taskuhäälingut võib kasutada õppematerjalina, kuid taskuhäälingu klipid ei tohiks kesta üle 10 minuti (Rinde, 2010). Taskuhäälinguid ei kasutata ainult loengu kordamiseks või kokkuvõtte tegemiseks, vaid selle abil on võimalik edastada ka kiiresti informatsiooni. Sellised kasutusviisid aitavad luua paremaid viise õpilaste ja õppejõudude vahelises suhtluses, sest pidevalt ollakse üksteisega suhtluses (McGarri, 2009).

Laing ja Wootton (2007) väidavad, et taskuhäälingu pikkus võib jääda ka 20 minuti juurde, kuid oluline on silmas pidada, et taskuhääling ei asenda loenguid või seminare. Taskuhääling on lisamaterjal, mis aitab õpilastel kinnitada oma varasemalt õpitud teadmisi või õppida eksamiteks. (Gray, 2022) Paljud õppeasutused, kes on lisanud õppekavasse taskuhäälingud, on näinud õpilaste positiivset arengut, näiteks saab iga õpilane rahulikult omas tempos õppida või korrata materjale üle. Samuti saab kaasata õpilasi ise taskuhäälingusaateid looma, kus õpilased saavad arutleda, teha esitlusi või projekte õpitud temade kohta ning hiljem neid klassiga jagada (Gray, 2022). 2016. aastal viidi

Austraalias läbi uuring, kust selgus, et õpilased sooviksid rohkem taskuhäälingle saadete kasutamist õppetöös (Sutton-Brady jt, 2016). Samast uuringust selgus ka, et õppejõu poolt üles laetud taskuhäälingle kuulamise ajal ei tohiks tegeleda muude kõrvaliste tegevustega, sest see segab keskendumist.

Taskuhäälingle on hea kasutada õppematerjalina, kui see võtab paremini kokku mõne eksperdi arvamust, annab edasi heliga seotud teemasid näiteks muusika, linnulaulu ja erinevaid keeli (Horton, E-Learning by Design, 2006, lk 61 viidatud, Rinde 2010 järgi). Kindlasti tuleks vältida visuaalseid objekte, sest inimene ei näe neid ja ei pruugi seda mõista nii hästi, kui videofailide puhul (Horton, E-Learning by Design, 2006, lk 61 viidatud, Rinde 2010 järgi). Õpilased on ka välja toonud, et taskuhäälingle kasutamine õppetöös tekitab lähedasema tunde õppejõuga, sest õpilastele tundub nagu õppejõud/ õpetaja räägiks ainult nendega (Sutton-Brady jt, 2016). Lisaks on taskuhäälingle kasutada hea kasutada, sest õpilased, kellel jäi loengust või tunnist midagi segaseks, saavad taskuhäälingle tagasi kerida ja segase osa uuesti kuulata. See säästab nii õpilase kui ka õpetaja/ õppejõu aega, kes ei pea enam nii paljudele õpilastele konsultatsioone tegema (Sutton-Brady jt, 2016).

Samas on taskuhäälingle ka negatiivseid külgi. Negatiivsena saab välja tuua, et taskuhäälingle ei saa kuulata kurdid ja vaegkuuljad (Laing ja Wootton, 2007). See tähendab, et nende jaoks ei ole hariduslikel eesmärkidel taskuhäälingle kasutamine kõige parem viis. Lisaks võib tekkida passiivne kuulamine ehk üks inimene räägib ja teised peavad teda kuulama, kuulaja jaoks võib see tekitada mitte kaasamise tundeni (Laing ja Wootton, 2007).

1.5 Vägivalla liigid

Vägivald on igasugune tahtlik teise inimese vaimne, kehaline või seksuaalne kahjustamine või sellega ähvardamine (Enson, 2022). Vägivald saab suures plaanis jagada kolmeks: füüsiline, vaimne ja seksuaalne vägivald, kuid need võivad olla ka omavahel seotud. Maailma terviseorganisatsiooni ehk WHO (2014) raporti andmetel sureb aastas 1,3 miljonit inimest vägivalla tõttu (see hõlmab sõdu, enesevigastamist kui ka vägivaldat n paarisuhetes), mis moodustab 2,5% maailma kogusuremusest iga aasta (Global Status Report on Violence Prevention, 2014). Samuti kannatavad mitmed miljonid inimesed vägivalla all, mis võib tekitada mitmeid lisaprobleeme, näiteks alkoholismi, narkootikumide tarvitamine, depressioon, enesetappe ja koolist väljalangemist (Global Status Report on Violence Prevention, 2014).

Arvamusi, miks vägivald tekib, on erinevaid. Inglise filosoof Thomas Hobbes leidis, et vägivaldsus on inimese loomulik seisund. Seevastu Prantsuse filosoof Jean-Jacques Rousseau arvas, et inimese muudab vägivaldseks keskkond, kus ta elab (Ennet, 2016). Hispaania teadlane Jose Maria Gomez koos teiste teadlastega leidsid, et inimesed on vägivaldsuse pärinud oma eellastelt (Ennet, 2016).

Järgnevalt toon välja viis vägivalla liiki, mis on vähe tähelepanu saanud ning, mis on esindatud ka taskuhäälingu erinevates osades. Liigituse tegin toetudes „Vägivald ja ühiskonna reaktsioon“ aine õppekavale ja konspektile.

1.5.1 Paarisuhtevägivald

Paarisuhtevägivald ehk perevägivald on igasugune vaimne, füüsiline või seksuaalne vägivald. See leiab aset inimeste vahel, kes on või on olnud lähisuhtes, näiteks abikaasad, elukaaslased, sugulased, hõimlased või muud lähedases suhtes olevad inimesed. (Perevägivald, i.a). Oluline on, et pole vahet, kas toimepanija elab praegu või elas enne ohvriga samades ruumides, mõlemal juhul saab lugeda toimunut lähisuhtevägivallaks. Perevägivalla ohvriteks võivad langeda naised, mehed, lapsed ja eakad. Suur osa perevägivallakuritegudest moodustab vägivald paarisuhtepartnerite vahel. Mehed panevad rohkem perevägivallakuritegusid toime, naised on ülekaalukalt ohvrid (Perevägivald, i.a).

2019. aastal registreeriti Eestis 4119 perevägivalla kuritegu, seda on 14% rohkem, kui 2018. aastal. Põhjuseks võibolla, et inimesed on rohkem teadlikumad ja perevägivallajuhtumeid on hakatud rohkem menetlema (Perevägivald ja ahistamine, 2019). 2019. aastal hukkus Eestis viis inimest lähisuhtevägivalla tõttu.

Perevägivallakuritegudest 86% moodustab kehaline väärkohtlemine ehk füüsiline vägivald. Ähvardamist esineb kõigist juhtumitest 11%, seksuaalsed kuriteod 2% ja 1% on elu- ja tervisevastased süüteod (Perevägivald ja ahistamine, 2019).

Maakonniti pannakse kõige rohkem perevägivallakuritegusid toime Ida-Virumaal, millel järgnevad Harjumaa (Tallinn on eraldi arvestuses) ja Tartumaa. Tallinnas registreeriti 2019. aastal 1331 kuriteoteated perevägivallast (Perevägivald ja ahistamine, 2019). 2021. aastal registreeriti 10 000 elaniku kohta enim kuritegusid jätkuvalt Ida Virumaal (55), Valgamaal (41) ja Tallinnas (30) (Perevägivald ja ahistamine, 2021)

2021. aastal registreeriti 3760 perevägivallakuritegu, mis on võrreldes 2020. aastaga langenud 6% (Perevägivald ja ahistamine, 2021). Keskmise perevägivalla toimepanija on 40ndates aastates olev

mees ning valdav osa vägivaldujuhtumitest pandi toime naiste ja tüdrukute vastu. 83% juhtumitest oli seotud kehalise väärkohtlemisega, millele järgnes ähvardamine (10%), seksuaalkuriteod (5%) ja muud vägivaldakuriteod (2%). Oluline on välja tuua, et perevägivaldaga seotud tapmist ja mõrvade (koos katsetega) arv langes viimaste aastate madalaimale tasemele, kus 2021. aastal registreeriti kolm juhtumit, kus inimene sai perevägivaldaga tõttu surma (Perevägivald ja ahistamine, 2021).

Süsteematilist perevägivaldaga toimumist, kus mees kasutab pidevalt naise puhul vägivalda võib kirjeldada võimu ja kontrolli ratta abil (joonis 1). Ratas kirjeldab kontrolli taktikaid, mida vägivaldne mees kasutab oma paarilise suhtes. See on välja töötatud vägivalda kogenud naiste kogemuste põhjal, ratta autorid on teadlased (Michael Paymar ja Ellen Pence, 1993). Ratta erinevad sektorid näitavad, kuidas vägivaldne mees hirmutab, manipuleerib ja piirab partnerit. Samuti kasutatakse ära lapsi ja naisi takistatakse, tööle minemisel või töökohta otsides ehk mees soovib naise isoleerida muust maailmast, keelates tal isegi sõprade või sugulastega suhelda. Lisaks kasutab mees erinevaid privileege, näiteks käsib naisel ennast teenindada või mehe järelt pidevalt koristada.

Joonis 1. võimu ja kontrolliratas (autorid: Paymar ja Pence 1993)

Võimu ja kontrolli rattale on loodud ka alternatiiv, mis näitab, kuidas peaks välja nägema vägivallavaba paarisuhe (Joonis 2). See põhineb partnerite omavahelisel usaldusel, võrdsusel ja üksteisega arvestamisel (Paymar ja Pence, 1993). Ratta erinevatesse sektoritesse on pandud käitumisviisid, mis näitavad lugupidavat käitumist paarisuhtes, partneri tunnete ja mõtete arvestamisega igapäevaelus. Samuti on näidatud, kuidas toimivad majanduslikud suhted, mis tähendab, et majanduslikke otsuseid tehakse koos ja nii, et mõlemad saaksid sellest kasu (Soo, 2022).

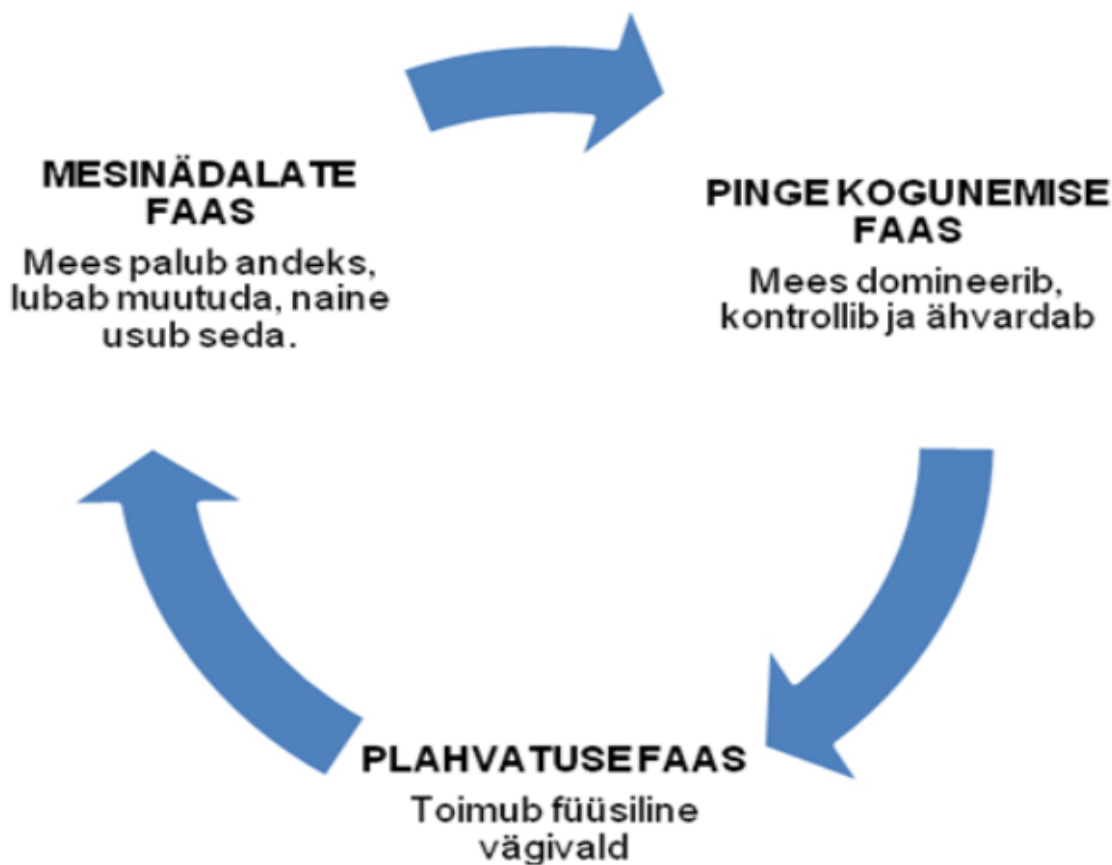
Joonis 2. võrdsuse ratas (autorid: Paymar ja Pence 1993)

Vägivald ei toimu paarisuhtes pidevalt, vaid esineb tsüklitena, mida on kirjeldanud Ameerika psühholoog Leonore Walker. Walker töötas välja vägivallaringi, mis eristab kolme faasi (joonis 3). Esimene faas on pinge kogumine, kus mees tavaliselt ei ole paarilise suhtes vägivaldne. Toimub

vaimne terror, kus mees alandab või hirmutab naist, naine võib tunda, et ükskõik, mida ta teeb, see ei sobi tema partnerile. Tundes, et pinged kasvavad, soovib naine mehest eemale hoida ja „mitte tema silma alla sattuda“, kuid see ärritab meest veelgi rohkem ja olukord areneb teise faasi (Soo, 2022).

Teises faasis hakkab mees kasutama füüsilist vägivalda, sest ta ei suuda või ei taha oma tundeid ja negatiivseid emotsioone kontrolli all hoida. Mees võib otsida olukordi, miks naisele kallale minna, näiteks pole söök õigel ajal valmis, sellega põhjendab mees oma vägivaldset käitumist. Pärast vägivallakonflikti tunneb mees korraks pingelangust, kuid samal ajal võivad naisel olla tõsised vigastused ja ta on endasse tõmbunud (Walker, 1979 viidatud Soo, 2022 järgi).

Kolmas faas on mesinädalad, mehel tekkivad süümepeinad ja ta kahetseb oma käitumist. Mees palub naiselt vabandust ja proovib olla naise vastu hea ja lahke, näiteks teeb ta naisele üllatuse või toob lilli. Samuti lubab mees, et ta enam vägivalda ei kasuta, pinge ohvri ja vägivallatseja vahel taandub. Selle faasi eesmärk on hoida ohver enda juures ja vältida tema lahkumist. Naised võivad uskuda, et mees tõesti parandab oma käitumist ja seda enam kunagi ei juhtu (Walker, 1979 viidatud Soo, 2022 järgi).. Oluline on välja tuua, et iga faas võib olla erineva pikkusega.

Joonis 3. vägivallaring (allikas: Walker 1979)

1.5.2 Eakate vastu suunatud vägivald

Paarisuhtevägivallale pööratakse ühiskonnas aina rohkem tähelepanu ja inimesed on muutunud teadlikumaks selle olemusest. Seevastu eakate vastu suunatud vägivallast ühiskonnas ei räägita ja see on teiste vägivalla liikide kõrval jäänud tahaplaanile, kuigi eakad, kelle vastu kasutatakse vägivalda kuuluvad tihti lähikonda ehk eakate vastu suunatud vägivald võibolla ka lähisuhtevägivalla alamliik (Pensa, 2020). UNESCO definitsiooni järgi on vanemaealine ehk eakas inimene, kes on 65- aastane ja vanem (Vanemaealiste ja toimetuleku uuring, 2015).

Maailma terviseorganisatsiooni (WHO) definitsiooni järgi on eakate väärkohtlemine üksik või korduv tegu või vajaliku tegevuse puudumine suhtes, mis eeldab usaldust ning põhjustab kahju või ebamugavust eakale inimesele (Missing voices..., 2002). Eakate vastu suunatud vägivalla saab jagada viieks. (Linno, 2022).

Füüsiline väärkohtlemine:

- Löömine või muul viisil füüsilise vigastuse, valu, kannatuste põhjustamine.
- Liikumise piiramine, nt lukustamine kinnisesse tuppa.
- Eaka kinni sidumine mööbli külge
- Ravimite ebaõige manustamine ehk üledoseerimine või andmata jätmine.

Füüsilise väärkohtlemise märgid:

- Seletamatud sinikad, haavad
- Väänatud või murtud luud
- Korduvad vigastused
- Eakas ei soovi näidata oma vigastusi arstile.

Psühholoogiline väärkohtlemine:

- Emotsionaalse valu ja kannatuse põhjustamine
- Ähvardamine, hirmutamine ja alandamine
- Solvamine, karjumine ja füüsilise valuga ähvardamine

Psühholoogilise väärkohtlemise märgid:

- Inimene on endassetõmbunud või hirmunud käitumine

- Seletamatud muutused käitumises
- Enda edasi-tagasi kõlgutamine ja omaette mõmisemine
- Masendunud, segaduses olek, kaotab huvi asjade vastu, mis eakale varem meeldisid
- Unehäired

Hooletusse jätmine:

- Füüsilise, emotsionaalse ja sotsiaalse hoolitsuse ja toetuse andmata jätmine
- Toidu mitte andmine või keelamine
- Arstiabi keelamine

Hooletusse jätmise märgid:

- Mustad riided
- Korratu välimus
- Pesemata
- Iseseisvat toimetulekut toetavate vahendite kaduma või katki minek (prillid, kuuldeaparaat jne)

Seksuaalne vägivald:

- Tahtevastane puudutamine
- Tahtevastane vahekord ja seksuaalne tegevus

Seksuaalse vägivalla märgid:

- Lõhutud, rebitud riided
- Suguhaigused
- Sinikad mõlemal pool keha, rindade ja/ või suguelundite piirkonnas
- Veritsemine

Majanduslik vägivald:

- Eakale kuuluva vara või raha kasutamine, ilma eaka nõusolekuta
- Nõusoleku väljapetmine või manipuleerimine

1.5.3 Tööalane vägivald

Töölane vägivald tähendab vägivallakuritegusid, mis toimuvad töökohas või ajal, mil inimene täidab tööülesandeid. Töövägivald võib esineda ühekordse juhtumina või ka süstemaatiliselt (Törs-Kastepõld, 2016).

Töövägivallaks saab lugeda kiusamist, kus teisele poolele tahetakse tekitada alaväärsust või hirmu. See võib tähendada tagarääkimist, avalikku alavääristamist või töötajal töötegemise raskendamist. Samuti võib see tähendada, et tööandja isoleerib töötaja teistest või antakse talle vastukäivaid ülesandeid (Törs-Kastepõld, 2016).

Erinevad rahvusvahelised organisatsioonid defineerivad ahistamist nelja põhielemendi kaudu: seksuaalse ja soolise olemusega, soovimatu, sõnaline, mittesõnaline või füüsiline ning eesmärgiga või tegeliku toimega alandada isiku väärikust (Karju jt, 2014). Töölases kontekstis kasutab teo sooritaja tihti teo elluviimisel oma võimupositsiooni, mis näitab et kõrgem positsioonil olev inimene ei asuta teist kolleegi (Törs-Kastepõld, 2016). Näiteks võib kõrgemal positsioonil inimene teha häirivaid nalju, märkusi ja alandavaid kommentaare.

Töölane vägivald ei pruugi alati toimuda töökohas, see võib esineda ka erinevatel üritustel, mis on firmaga seotud, näiteks messidel ja konverentsidel. Lisaks on olemas töölane vägivald, mis ei ole põhjustatud kolleegi poolt, vaid on kiusajaks on hoopis klient. Selliseid juhtumid võivad aset leida klienditeenindajatega. Samuti võivad mõne valdkonna inimesed saada klientidelt ähvardavaid telefonikõnesid, olles ise kodus (Canadian Centre for Occupational Health and safety, 2020).

Töölase kiusamise tagajärjed võivad olla väga tõsised: inimese enesehinnang langeb, depressiooni langemine suureneb, unehäired ja muud stressiga seotud tervisehädad suurenevad. Raskemate juhtumite puhul võib tekkida posttraumaatiline stressisündroom, mis kestab aastaid pärast vahejuhtumit (Raamatupidamise- ja õigusuudisteveeb, 2021).

1.5.4 Paarisuhtevägivald LGBT paarisuhtes

Maailmas räägitakse palju perevägivallast heteroseksuaalsetes peredes, kuid tähelepanuta on jäänud LGBT (lesbid, geid, biseksuaalid, transsoolised) paarisuhted. Vägivallada LGBT paarisuhtes hakati uurima 80-90ndatel, ometigi ei ole kuriteostatistikas eraldi välja toodud, millises paarisuhtes vägivallakonflikt toimus (Linno, 2022). Põhjuseid, miks selle sihtrüma kohta pole palju informatsiooni on mitmeid.

Esiteks vägivallakogemusi on keeruline uurida ja erinevate meetodite kasutamine annab erinevaid tulemusi. Teine põhjus seisneb selles, et seksuaalsete eelistuste uurime sotsioloogias on keeruline, mis raskendab uurimist vägivallakonfliktis, kus osalevad LGBT inimesed.

2017. aastal viidi USA-s läbi uuring, mille käigus selgus, et samasooliste- ja heteropaaride vahelistes suhetes toimub vägivalda enam-vähem sama palju või isegi rohkem kui heteroseksuaalsetes suhetes olevate paaride vahel (Ghering jt, 2017). Turell (2000) uuris 499 inimest, kes olid samasoolise inimesega suhtes, uuringu tulemustest selgus, et 9% uuringus osalenud inimesest kannatas uuringu ajal füüsilist vägivalda ning 32% oli füüsilist vägivalda kogenud varasemates suhetes. 83% uuringus osalenud inimestes oli tundnud emotsionaalset väärkohtlemist, peamiselt kannatasid selle all naised (Turell, 2000). Torino ülikoolis läbiviidud uuringus on välja toodud, et 2015. aastal moodustasid LGB (lesbid, geid, biseksuaalid) uuringud kõigest 3% vägivallaga seotud uuringutest (Rolle jt, 2018). Samuti räägitakse LGBT vägivallast vähe, sest kogukond arvab, et see võib nende mainele mõjuda halvasti.

1.5.5 Loomade vastane vägivald

Loomad on inimestega koos elanud ammustest aegadest. Kahjuks ei oska loomad ennast väljendada inimeste keeles ja seetõttu on ka loomad rohkem haavatavamad. Loomade vastane vägivald on loomade julm ära kasutamine, näiteks tahtlikult looma piinamine, tapmine või hooletusse jätmine (Robinson ja Clausen, 2021).

Loomade vastu suunatud vägivalla tunnistamine sai alguse 19. sajandi lõpus, kus seda võrreldi laste väärkohtlemisega. 20. sajandil hakkasid valitsused jälgima lastekaitseteenuseid ja erahumaansed seltsid asusid loomade heaolu eest võitlema (Robinson ja Clausen, 2021).

Samuti on loomade abil võimalik mõjutada inimesi, näiteks vägivaltsesse suhtesse naasma. See tähendab, et vägivallatseja kasutab ära looma, et mõjutada oma ohvrit vägivallatseja juurde tagasi tulemas, ohvrid on siin nii loom kui ka inimene (Robinson ja Clausen, 2021).

Tartu Postimees toob välja, et 2021. aastal päästeti Eestis 215 looma väärkohtlemisest (Raavik, 2021). Lisaks mainitakse, et väärkoheldud loomade arv suureneb iga aastaga. Inimesed, kes kasutavad karistuseks või oma eluliste probleemide välja elamiseks loomade peal vägivalda, võivad seda teha korduvalt (Raavik, 2021).

2. Töö praktiline osa

2.1 Meeskond

Kristjan-Hendrik Paavo – mõtlesin välja taskuhäälingu teemad, nende järjestuse ja küsimused. Samuti otsisin inimesi, kes oleksid pädevad vägivalla teemadel rääkima, viisin läbi intervjuud ja hiljem monteerisin saated kokku ning laadisin üles Spotifysse.

Marii Kangur – kuulas läbi kõik salvestatud osad ja tegi ettepanekuid, kuidas muuta episoode paremaks. See tähendab, et andis soovitusi kordusi välja lõigata, liigsed pausid välja võtta ja soovitas teha rohkem saatejuhi poolseid kokkuvõtteid, et olulist informatsiooni rõhutada. Lisaks aitas teoreetilise kirjandusega.

Merle Linno – andis soovitusi, milliseid teemasid võiks käsitleda, aitas teoreetilise materjaliga ja viidete koostamisega..

Alar Suija – aitas stuudiot ette valmistada ja oli abiks tehnilistes küsimustes.

2.2 Projekti protsessi kirjeldus

Ettevalmistus

Algselt soovisin saates rääkida nendest vägivalla liikidest, mida on ühiskonnas vähem käsitletud. Kuid töö käigus ja saatekülaliste tagasisidest selgus, et tegemist on väga oluliste teemadega, mistõttu otsustasin kajastada kindlasti paarisuhtevägivalda, mis on üpris levinud ja seejärel võtsin ette vähem käsitletud vägivalla liigid. Mu eesmärk on koondada erinevad vägivalla liigid ühele kanalile, et inimestel oleks lihtsam üles leida neid puudutav episood (teema).

Enne osade salvestamist jälgisin tähelepanelikumalt vägivallaga seotud teemade käsitlemist meedias. Vägivalla teemasid hakkasin jälgima veebruaris 2023, kuna veebruaris on mitu tähtpäeva (sõbrapäev 14.02 ja Eesti Vabariigi aastapäev), pärast tähtpäevi oli meedias märgata, kuidas räägiti paarisuhtevägivallast rohkem kui tavaliselt. Samuti tuli märtsi alguses ilmsiks lugu, kus noored olid

kaladele viina jootnud (Roos, 2023). Salvestasin kõik vägivalla seotud teemad oma telefoni kuvatõmmistena (*screenshot*), et saaksin vajadusel neid uuesti lugeda või lisainformatsiooni hankida. Kajastatud juhtumid aitasid mul paremini jõuda selguseni, milliseid vägivalla liike tuleb kindlasti taskuhäälingus kajastada (võtsin ka kaladele viina jootmise teema üles loomade väärkohtlemise episoodis, kus lahkasime külalisega seda juhtumit). Samuti vaatasin, mis asutustest oli inimesi kutsutud vägivallast rääkima ja sellega sain selgeks, kuhu peaksin pöörduma saatekülalisi kutsudes. Lisaks kuulasin ka teisi vägivallaga seotud taskuhäälinguid, kuid enamasti rääkisid need paarisuhtevägivallast ja seal toimuvatest vägivalla alaliikidest (seksuaalvägivallast, füüsilisest vägivallast kui ka vaimsest vägivallast).

Formaadi valik, arendus ja otsustuskohad

Iga vägivalla liigiga on võimalik minna süvitsi, näiteks paarisuhtevägivallast saab teha mitu osa, kus ühes osas räägitakse seksuaalsest väärkohtlemisest, teises osas vaimsest vägivallast jne. Mina soovisin aga tutvustada vägivalla liikide olemust üleüldisemalt, seetõttu on teemakäsitlused ülevaatlikumad ja ehk mõneti pealiskaudsemad.

Enne osade salvestamist tuli leida taskuhäälingule sobiv signatuur. Kuna tegemist on tõsiste teemadega, siis signatuuriks ei saanud olla mõni lõbus pala. Palusin abi oma sõbralt Kent Benströmilt, kes õpib Balti filmi, meedia ja kunstide instituudis filmimuusika erialal, et luua taskuhäälingule kurvameelne ning tõsine signatuur, mis iseloomustaks taskuhäälingus kajastatavaid teemasid. Minu jaoks oli see parim variant, sest signatuuri tellimine ja stuudio rent eraldi firmast läheks maksma väga palju. Järgnevalt toon välja väikese võrdluse, palju oleks maksnud signatuuri loomine, stuudio rent, saatejuhi palkamine ja järeltöötus, kui ma poleks saanud kasutada meie instituudi stuudiot.

Tabel 2. Tegelik eelarve

Tööjõud	lood (tk)	loo hind eurodes	Kokku
Saatejuht/ toimetaja	5	0	0
Järeltöötus	5	0	0
Kokku:	5	0	0

Muud kulud	Hind eurodes	Kuud	Kokku
RSS link	15 eurot/ kuus	2	30 eurot

Adoble audition	20 eurot/ kuus	2	40
Kõik kokku:	35 eurot/ kuus	2	70 eurot

Tabel 3. Eelarve, kui töö oleks tehtud tasu eest

Firma nimi/	signatuuri loomine (ühe kordne investering)	studio rent, järeltöötlus	saatejuhi palk (per episood)	Kokku
Pod studio	min 80 eurot (lisandub käibemaks)			
Henry Helistuudio		110 eurot/ 1h		
ananüümne allikas			50-120 eurot	
RSS link				15 eurot/ 1 kuu
Kokku	min 80 eurot + käibemaks	110/ 1h	min 50 eurot	200 eurot (esimese osa maksumus)

Lisaks oli taskuhäälingute üles laadimiseks vaja RSS linki. Keskkond, mille kaudu laadisin episoodide üles Spotifysse, lasi esimese osa laadida tasuta, järgmiste episoodide üles laadimiseks tuleb mul maksta 15 eurot kuus. Lisaks kasutan tasulist monteerimisprogrammi Adoble audition, mille hind on 20 eurot kuus. See tähendab, et kogu taskuhäälingu episoodide seeria, mis sisaldaks stuudio renti, signatuuri loomist ja RSS lingi keskkonna omamist, järeltöötlust ja saatejuhti oleks kokku läinud maksma minimaalselt 570 eurot (lisandub käibemaks).

Taksuhäälingule nime valimisel käis mul peast läbi mitu erinevat ideed. Algselt tahtsin projektile nimeks panna „Molli“ või „Peksa“, kuid leidsin, et need on liiga radikaalsed ja jõulised nimed. Seejärel hakkasin otsima neutraalsemat nime, mis võtaks kokku kogu vägivalla teema. Lõpuks jõudsin nimeni „Nähtamatu“, mida iga inimene saab tõlgendada vastavalt oma soovile. Esimene võimalus on see, et me ei näe, mis toimub igas kodus või hooldekeskuses, teine võimalik variant on, et inimene, kes kannatab näiteks füüsilise vägivalla all ei näita seda välja. Ta võib meile tänaval vastu tulla, kuid me ei näe, milline ta keha välja näeb, kas seal on sinikaid, marrastusi või muid jälgi vägivallast, sest riided varjavad seda. Ühesõnaga tegemist on pealkirjaga, kus kuulaja saab ise otsustada, mida tema jaoks tähendab sõna „nähtamatu“.

Episoodide monteerimiseks kasutasin tasulist arvutiprogrammi Adobe audition. Varasemates töödes ma polnud seda programmi kasutanud, mis tähendas, et esimeste osade monteerimine võttis kauem aega, sest pidin pidevalt Youtubest otsima õppevideosid, kuidas mingeid asju teha (näiteks helitugevuse ühtlustamiseks). Iga järgneva osaga muutus tööprotsess kiiremaks. Keskmiselt läks mul ühe osa monteerimiseks umbes poolteist tundi, millele lisandus internetti üles laadimise aeg.

Taskuhääling on üles ehitatud küsimus-vastus stiilis, kus saatejuht esitab küsimuse ja külaline vastab sellele. Otsustasin sellise formaadi kasuks, sest mul pole endal piisavalt teadmisi ja kogemusi, et rääkida erinevatest vägivalda liikidest ning tuua nende juurde ka näiteid. Ometigi leidsin, et tegemist on oluliste teemadega, mida peab käsitlema, et inimeste teadlikkus kasvaks. Oma taskuhäälingus keskendusingi külalisele ja enda ehk saatejuhi roll oli väiksem. Žanreid, millele taskuhääling vastab on mitmeid: eneseabi, tõsielulised kuriteod, haridus kui ka tervis ja füüsiline vorm (Masterclass, 2021). Iga episood pidi vastama küsimustele mis on (konkreetse episoodi kontekstis) vägivald? Miks see vägivalda liik tekib? Kuidas ära tunda vägivalda? Mida peaks tegema, kui märkad vägivalda? Kuidas aidata kannatanut kui ka vägivallatset? Millised karistused järgnevad vägivallatsetele? Samuti tutvustan iga osa lõpus järgmise episoodi teemat, mis annab aimu, millest järgmiseks osas räägitakse ja seetõttu saab inimene teha valiku, kas ta soovib ka järgmist osa kuulata või jätab osa vahele ja kuulab teda rohkem puudutavat osa.

Oluline oli jälgida, et teemad, mida saadetes käsitlesin ei läheks liiga keeruliseks, sest muidu võib kuulajal tekkida raskusi selle mõistmisega. See tähendab, et laused peaksid olema lühikesed ja aeg-ajalt tuleb teha kokkuvõtteid ning peegeldada vastuseid. Küsimusi koostades lähtusin ainetest „uudise alused“ (SVUH.00.015) ja „praktiline ajakirjandus I ja II“ (SVUH.00.110 ja SVUH.00.111), kus omandasin küsima ajakirjanduse kuut põhiküsimust. Alustades olulisematest küsimustest, millele lugeja/ kuulaja tahab vastust saada ning seejärel andsin taustinformatsiooni, milleks saab lugeda näiteks karistusi vägivallatsetele. Kuna tegemist oli „pimedaga meediumiga“, kus inimene kuuleb ainult heli, aga pilti ei näe, siis oli ka oluline jälgida, et küsimused oleksid lühikesed ja arusaadavad. Intervjuusid läbi viies tuli kasuks läbitud aine „kuulamistreening ja intervjuueerimine“ (SHZU.01.015), kus õppisin vastaja vastuseid peegeldama ja tähelepanelikumalt kuulama. Oleksin soovinud, et ajakirjanduse õppekavasse kuuluks aine, mis õpetaks videote ja helifailide monteerimist. Seda küll käsitleti ühes või kahes praktikumis „Praktilise ajakirjanduse“ aine raames, kuid leian, et seda oli ikkagi liiga vähe ja see oli pinnapealne. Loomulikult on kõik programmid erinevad, kuid tööpõhimõte on paljudel sarnane, mis annaks järgmine kord võimaluse nii heli- kui videofaile muuta kuulaja jaoks huvitavamaks. Selle jaoks võiks olla eraldi aine, kus käsitletaksegi ainult heli- ja videofailide

monteerimist, mis annaks üliõpilastele huvitavaid teadmisi ja katsetamisvõimalusi juurde. Näiteks välgu lisamine videofailidele, mida kasutatakse uudistes, kui soovitakse inimese intervjuust mingi koht välja lõigata ja seejärel jätkata edasi vastusega, samal ajal allikat näidates, mitte kateplaane kasutades.

Minu rollid

Toimetaja

Toimetajana oli minu roll leida igasse saatesse inimene, kes oskaks rääkida konkreetse episoodi teemalisest vägivallast. Suhtlesin allikatega, leppisin kokku intervjuu aja ja koht nii allikaga kui ka stuudio juhatajaga. Kuna esimene saate külaline oli Sotsiaalkindlustusameti ohvriabi ekspert Anne Haller, siis otsustasin uurida, kas ta teab kedagi veel, kes oskaks rääkida teistest vägivalla liikidest. Järgmise saate jaoks soovitas ta oma kolleegi, ma nõustusin sellega, sest see oli minu jaoks mugavam variant, kui hakata ise otsima uut saatekülalist. Muidugi võib see tekitada küsimusi, kas see tegu oli eetiline või mitte ja kas ajakirjanikku oli võimalik mõjutada, kuid antud juhul leidsin, et see on sobiv, sest otsest konflikti saatejuhi ja külalise vahel ei olnud, vaid lihtsalt anti ülevaade ühest vägivalla liigist. Seega kaks külalist olid Sotsiaalkindlustusametist, kuid järgnevate episoodide jaoks ei osanud ta mulle kindlaid inimesi öelda, kuid jagas soovitusi kuhu pöörduda. See tähendas, et pidin hakkama ise rohkem vaeva nägema ja allikaid otsima, kuid kuna teemad ei olnud väga spetsiifilised, ei võtnud see palju aega ja inimesed olid lahkelt valmis saatesse tulema.

Saatejuht

Saatejuhina jätsin endale küsija rolli ning ma ei tahtnud väga palju sekkuda vastaja vastustesse, kuna fookus pidi olema vägivalla liigi kirjeldamine, mitte saatejuhi enda arvamus. Samuti ei tundnud ma, et mul oleks igast vägivalla liigist sügavad spetsiifilised teadmised, mistõttu kartsin ma öelda/ küsida midagi valesti, mille peale võib saatekülaline arvata, et ma ei tea teemast midagi. Tegelikult olin aga enne iga osa salvestamist lugenud erinevaid artikleid kui ka vaadanud üle teoreetilist materjali ja statistikat. See võis tuleneda sellest, et mul oli endal ka väike närv sees enne igat salvestamist ja kuigi mul olid küsimused igaks juhaks ees, ei soovinud ma neisse kinni jääda. Saateid salvestades jälgisin, kui kaua on salvestus kestnud, et see mahuks 20-30 minuti sisse ja mõnikord jätsin vähem olulised küsimused küsimata või lõikasin montaažis välja, et aega mahtuda. Lisaks ütlesin enne salvestamist

saatekülalistele, et kui mingi lause läheb sassi, siis saan selle hiljem montaažis välja lõigata, et vähendada saatekülaliste eetrihirmu.

Monteerija

Pidasin enda jaoks oluliseks juba saate salvestamise käigus püsida ajapiirides ja seetõttu oli montaaži teha lihtsam. Montaažis lõikasin välja erinevad hääliitsused ja mõttekordused. Samuti jälgisin, et helitase oleks kogu episoodi vältel samal tasemel. Selle jaoks kasutasin Adobe Podcasti, mis eemaldas üleliigse taustaheli (nt mikrofoni hingamine), ühtlustas helitaset ja seeläbi muutis helikvaliteedi paremaks. Tegemist on üldiselt väga hea programmiga, kuid kui inimene alustab juttu vaikselt, siis võib programm lugeda selle taustamüraks ja selle ära kaotada.

Turundaja

Levitamisel kasutasin ma Spotify keskkonda, sest see oli minu jaoks kõige lihtsam ja tuttavam keskkond. Samuti kuulan ka ise erinevaid taskuhäälinguid ja muid saateid just Spotify kaudu. Lisaks jagasin osasid nii Facebookis kui ka Instagramis, aga kuna ma eraldi ei tahtnud nende eest maksta, siis nägid neid postitusi ainult mu sõbrad. Oma õpingute käigus olen keskendunud ajakirjaniku rollile ja kommunikaatori roll on jäänud tahaplaanile, mistõttu on mul selles valdkonnas veel palju õppida.

Sihtrühm ja levitamine

Töö sihtrühmaks valisin Tartu Ülikooli Ühiskonnateaduste instituudi sotsiaalteaduste õpilased, kellest võivad tulevikus saada näiteks sotsiaaltöötajad. Samuti on taskuhääling mõeldud kõigile neile, kes on kannatanud mingisuguse vägivalda all või kahtlustavad, et nende vastu kasutatakse vägivalda. Taskuhäälingu erinevad episoodid peaksid inimesele andma kinnitust või lükkama seda ümber. Õpilaste puhul on tegemist toetava lisamaterjaliga, mida on võimalik kuulata teiste tegevuste kõrvalt, kinnitamaks teoorias õpitud teadmisi või kordamiseks enne eksamit.

Taskuhäälingu osad on üles laetud Spotifysse, mis tähendab, et vanemate inimesteni/ eakateni ei pruugi see jõuda, sest eakate digipädevus on madalam kui noortel (Ojamets, 2020). Eakateni oleks võimalik jõuda, kui teha koostööd mõne raadiokanaliga, kus levitada oma saadet. Kõikide osade lõppu (kirjeldusse) on lisatud infotelefoninumbrid ja internetiviited/ -lingid, kuhu ohvril on võimalik abi saamiseks pöörduda.

Leian, et selline formaat vägivalda liikide käsitlemiseks oli kõige parem, sest pikki tekste vägivalda kohta lugedes, võtaks oluliselt kauem aega, kui kuulata 20-30 minutilist taskuhäälingut. Samuti on inimesel võimalus alati materjali tagasi kerida, kui mingisugune osa saates jääb arusaamatuks või segaseks. Audiovisuaalne materjal, aga võib tekitada inimestele erinevaid traumasid (olukorrad, kus näidatakse laipu, haavatud inimesi jne) (Hamblen, i.a).

3. Refleksioon

Ettevalmistus

Tuleviku mõttes on oluline alustada intervjuude kokkuleppimisega võimalikult vara, sest ette võib tulla olukordi, millega töö autor pole arvestanud. Näiteks võib külaline ära unustada kokkulepitud intervjuu aja või jääda haigeks. Seda juhtus ka antud töö puhul, kus ühel päeval pidi mul olema kaks intervjuud, kuid mõlemad allikad olid intervjuu ära unustanud. See tähendas, et kokku tuli leppida uued intervjuu ajad, kuid instituudi stuudio oli töö tegemise ajal üsna hõivatud ja uute aegade leidmine, mis sobiks nii töö autorile, allikale kui ka stuudio juhatajale ei olnud kerge. Järgmine kord tean, et paar päeva enne intervjuu toimumist võiks inimestele saata meeldetuletuse, et sarnaseid situatsioone vältida.

Teine oluline osa on, et tuleb arvestada inimesest sõltumatute asjaoludega, näiteks haigestumine. Ühe allika haigestumise tõttu venis teiste osade üleslaadimine, sest nagu eelpool mainitud, siis iga osa lõpus tutvustasin järgmist osa. Nimelt oli mul salvestatud lugu ohvriga (mis on viimane osa), kuid enne ohvriga loo üleslaadimist tuli veel salvestada loomade vastase vägivalla osa (eelviimane osa), kuid seda polnud võimalik teha mitu nädalat, sest intervjuueeritav ei saanud haiguse tõttu stuudiosse tulla.

Lisaks on vaja veel rohkem eeltööd – saateid ettevalmistades tuleb viia ennast kurssi erinevate uudise ja artiklitega, mis puudutavad konkreetset teemat/ episoodi. Samuti tasub võimalus korral vaadata erinevate ametkondade kodulehti (nt naiste tugi- ja teabekeskuse kodulehte) ja statistikat, mille põhjal on võimalik läbi viia analüüs. See aitas mul paremini küsimusi ette valmistada ja tuua saatesse elulisi näiteid, mille kaudu oli võimalik teooriat praktikaga siduda.

Minu jaoks oli suur otsustuskoht, kas lisada saatesse taustaheliseid (kellegi karjumist või salvestist, kuidas inimest väärkoheldakse), mis oleks andnud lisa efekti juurde ja näidanud päriselt probleemi olemust. Siiski otsustasin, et antud taskuhäälingus ma seda ei tee, sest see oleks võinud muuta taskuhäälingu liiga kurvaks/ masendavaks ja seetõttu oleksin võinud kaotada kuulajaid, kes ei talu teiste inimeste kannatuste kuulmist.

Formaadi valik

Töös võib rahule jääda sellega, et suutsin käsitleda peaaegu kõiki teemasid, mis olin seadnud endale eesmärgiks (käsitlemata jäi LGBT vastane vägivald). Samuti sain ise juurde mitmeid erinevaid kogemusi ja teadmisi, näiteks kuidas viia intervjuud läbi nii, et see oleks loogiline ja sujuv. Lisaks õppisin, et kui intervjuud on kokku lepitud paar nädalat enne salvestamist, siis tuleks inimestele meelde tuletada, millal on intervjuu, sest inimesed võivad muu töö kõrvalt selle ära unustada.

Taskuhäälings soovisin sõna anda neile inimestele, kes ei ole meedias väga palju vägivallast rääkinud. Vahepeal mõtlesin kutsuda saatesse Sass Henno, kes räägiks paarisuhtevägivallast, kuid ta on sellest mitmel pool rääkinud ja seetõttu valisin vähem “tuntud näod”. Sellega aga võib tekkida probleem, kui inimene ei ole harjunud meediaga suhtlema, sest ta ei pruugi olla endas kindel ja võib hakata liigselt närveerima nagu üks saatekülaline mulle pärast salvestamist tunnistas. Näiteks tööalase vägivalla episoodis oleks võinud saates olla mõni muu inimene, et vastused oleksid loomulikumat, mitte paberilt maha loetud. See oli keeruline väljakutse, sest inimesi, kes oleksid nõus sellest teemast rääkima on vähe ja mind suunati pidevalt uute inimeste juurde. Lõpuks olid studiosse nõus tulema kaks juristi, kelle vastused olid kohati juriidilised ja ametlikud, mistõttu võib mõnel kuulajal tekkida raskusi teema mõistmisega.

Kuna kõik osad olid üles ehitatud sarnaselt, siis oleksin võinud küsimustega mängida või neid ümber teha, sest taskuhäälingu episoodide teemad olid erinevad, aga kui neid järjest kuulata, siis võib inimene neist kiiresti tüdineda.

Sihtrühm ja levitamine

Viimasena toon välja turunduse, kus tunnen ennast veel ebakindlana. Peamiselt kasutasin turundamiseks iseenda sotsiaalmeedia kanaleid (Facebook ja Instagram). Lisaks lubasid saatekülalised saata taskuhäälingu lingi oma asutuse kommunikatsiooni meeskonnale, kes pidi seda oma kanalites jagama, kui palju seda tehti, selle kohta mul kahjuks info puudub. Järgmisel korral peaksin pöörama rohkem tähelepanu turundusele ja vajadusel küsima abi või kaasama turundusvaldkonnas töötavaid spetsialiste, et jõuda suurema auditooriumini. Üks variant oleks luua taskuhäälingle oma sotsiaalmeedia lehed, kus anda inimestele teada, millal järgmine osa üles läheb ja millest seal juttu tuleb. Sellise lehe loomine tekitab lisatööd, sest uue lehe tekitamisega on vaja sinna juurde ka saada inimesed, kes seda jälgiksid, mis võib osutuda arvatust raskemaks. Teine variant oleks teha koostööd suurmate meediafirmadega, kes saaksid minu taskuhäälingut jagada oma lehtedel.

Kuna taskuhääling on mõeldud ka õpilastele, siis üks levitamise viise oleks läbi õppejõudude, kes saaksid loengu lisamaterjalide juurde lisada mu taskuhäälingu lingi, mis jõuaks sihtrühmani.

Esimene episood läks Spotifysse üles 13.04.2023 ja viimane 29.04.2023. Kõiki osasid kokku on kuulatud 155 korda (andmed seisuga 23.05.2023). Eestist (123 korda), USA (14 korda), Belgia (10 korda), millele järgnevad Soome ja Rootsi. 67% inimesi kuulab taskuhäälingut nutitelefoni kaudu ja 32% on kuulanud arvutist. Telefonidest kasutatakse peamiselt Androidi (44%) ja IOS (29%) süsteeme.

Peamine platvorm, mille kaudu taskuhäälingut kuulatud on Spotify (52%), millele järgneb Google Chrome (33%). Põhiliselt kuulatakse taskuhäälingut kell 18.00-20.00. Kuulajanimbrid jäävad hetkel pigem tagasihoidlikuks, kuid üks sihtrühmadest on tudengid ja episoodid on värsked, mis tähendab, et kuulajanimbrid võivad hakata suurenema alles järgmistel semestritel, kui taskuhäälingu episoode päriselt õppetöös kasutama hakatakse. Seejärel oleks võimalik teha laiapindsem tagasiside uuring, kus õpilastelt saab uurida, kas taskuhäälingu loomine aitas neid õppetöös.

Kokkuvõte

Taskuhääling ehk inglise keeles *podcast* on veebi vahendusel alla laaditav ja taaskuulatav digitaalse heli ja/ või videosisu loomine. Esimest korda kasutas mõistet „*podcast*“ Briti tehnoloog Ben Hammersley 2004. aastal. Umbes samal ajal hakati taskuhäälinguid kasutama ka hariduses, peamiselt oli see mõeldud kaugõppijatele, kes said loenguid järele kuulata endale sobival ajal. Suurema populaarsuse saavutasid taskuhäälingud koroonaviiruse pandeemia ajal, kui taskuhäälingute kuulajate arv ületas 485 miljoni inimese piiri.

Minu eesmärk on luua taskuhääling, mis räägib vägivallast ja selle erinevatest liikidest. Taskuhääling koosneb viiest erinevast episoodist, mis käsitlevad erinevaid vägivallaliike (paarisuhtevägivald, eakate vastu suunatud vägivald, tööalane vägivald, paarisuhtevägivald LGBTQ paarisuhtes, loomade vastane vägivald ja ohvri lugu (paarisuhtevägivalla näitel)). Ühe episoodi pikkuses olen planeerinud 20 minutit ning see on suunatud sotsiaalteaduste üliõpilastele, kes puutuvad vägivalla temadega kokku.

Vägivallaks saab lugeda igasuguse tahtliku teise inimese füüsilise, vaimse või seksuaalse ära kasutamise või sellega ähvardamise. Vägivalla kasutamisega teise inimese peal võivad kaasneda ka mitmed tervisemured, näiteks sinikad, luumurrud ja erinevad vaimse tervise probleemid. Eestis tõusis pidevalt paarisuhtevägivallast teatamine kuni aastani 2019, pärast seda on paarisuhtevägivallast teatatud vähem. Keskmine perevägivalla toimepanija on 40ndates aastates olev mees ning valdav osa vägivallajuhtumitest pannakse toime naiste ja tüdrukute vastu. Kõige sagedasem on kehaline väärkohtlemine.

Eakate vastu suunatud vägivalda saab lugeda ka lähisuhtevägivallaks, sest tihtipeale on vägivallatseja lähedane pereliige. Vanurite puhul on oluline mõista, et nad ise ei pruugi aru saada, kui neid on väärkoheldud. Sinna alla kuuluvad nii füüsiline, vaimne, majanduslikvägivald kui ka hooletusse jätmine.

Tööalane vägivald toimub enamasti töökohas, kuid võib toimuda ka väljaspool tööd. See tähendab, et töötajale võidakse anda vastukäivaid tööülesandeid või teda ignoreeritakse töökohal olles. Samuti võib tööalane vägivald aset leida firmat või organisatsiooni esindades erinevatel üritustel, seminaridel

või messidel. Tööalane vägivald võib mõjutada inimese enesehinnangut, tekitada stressi või depressiooni.

Loomade vastane vägivald tähendab, et inimene kasutab looma peal füüsilist jõudud, tapab looma või jätab ta unarusse. Samuti võivad loomad elada räpaselt või olla hoolitsemata. Vägivallatseja võib ka loomade abil teiste inimestega manipuleerida ja panna neid käituma enda soovi järgi.

Töö praktilises osas sai loodud taskuhääling, kus räägitakse erinevatest vägivalla liigitest. Igas osas tutvustati ühte vägivalla liiki, selgitati selle vägivalla tekkepõhjuseid ja võimalikke lahendusi olukorra kontrolli alla saamiseks. Saatekülalisteks olid vägivalda kannatavate inimestega igapäevaselt oma töös kokku puutuvad eksperdid ning ohver, kes pääses vägivaldsest paarisuhtest. Ühe osa pikkuseks kujunes 20-30 minutit ning lisaks on iga saate kirjelduses telefoninumbrid ja lingid, kuhu abi saamiseks pöörduda. Taskuhääling on mõeldud sotsiaalteaduste valdkonna üliõpilastele, kes õpivad näiteks sotsiaaltöötajateks. Taskuhäälingut on võimalik kuulata siit: <https://open.spotify.com/show/5gk8orWSWX5IJzAerL6KJA?si=832a6571a6b94976>

Summary

A podcast is the creation of digital audio and/or video content that can be downloaded and replayed via the Internet. The term "podcast" was first used in by the British technologist Ben Hammersley in 2004. Around the same time, podcasts were also utilized in education, mainly for distant learners who could listen to lectures on their own time. Podcasts became more popular during the coronavirus pandemic, when the number of podcast listeners exceeded 485 million people.

My goal was to create a podcast talks about violence and its different forms. The podcast consists of six different episodes dealing with various types of violence (intimate partner violence, elder abuse, workplace violence, intimate partner violence in LGBTQ couples, violence against animals, and the victim's story (using an example of intimate partner violence)). I have planned 20 minutes for one episode and it is aimed at students of social sciences who are exposed to the topics of violence.

Violence can be considered as any intentional physical, mental or sexual abuse of another person or the threat thereof. Using violence against another person can also lead to a number of health problems, such as bruises, broken bones and a variety of mental health problems. In Estonia reporting of intimate partner violence increased continuously until 2019, after which less intimate partner violence cases have been reported. The average perpetrator of domestic violence is a man in his 40s, and the vast majority of violence is against women and girls. The most common type is physical abuse.

Violence against the elderly can also be considered intimate partner violence, because often the offender is a close family member. In the case of the elderly, it is crucial to understand that they the victims may not realize when they have been abused. It includes physical, mental, economic violence as well as neglect.

Occupational violence mostly occurs in the workplace, but can also happens outside of work. This means that the employee may be given conflicting tasks or is ignored while on the job. Additionally occupational violence can occur when representing a company or organization at various events, seminars or fairs. Workplace violence can affect a person's self-esteem and cause stress or depression.

Animal abuse means that a person uses physical force on an animal, kills it, or neglects it. Animals may also live in horrible and dirty conditions. Abusers can use animals to manipulate other people and manipulate them into behaving according to their wishes.

In the practical part of the work, a podcast was created where different types of violence are discussed. Each part introduced one type of violence, explained the causes of this violence and possible solutions to get the situation under control. The guests of the show were experts who come into contact with people suffering from violence on a daily basis in their work, and a victim who escaped from a violent couple relationship. The length of one episode was 20-30 minutes, and in addition, the description of each show includes phone numbers and links to where to contact for help. The podcast is intended for students in the field of social sciences who are studying to become, for example, social workers. You can listen to the podcast here:
<https://open.spotify.com/show/5gk8orWSWX5IJzAerL6KJA?si=832a6571a6b94976>

Kasutatud kirjandus

Amstrong Gary, R., Joanne M, Tucker., Massad J, V. (2009). Interviewing the experts: student produced podcast. *Journal of information technology education: innovations in practice* (2009) 8(1), 79-90. DOI:[10.28945/174](https://doi.org/10.28945/174)

Dilip. (i.a). Top 10 types of podcasts and why these podcast genres are popular. Kasutatud 21.05.2023, <https://thepodcastinguniversity.com/types-of-podcasts/>

Ennet, P. (2016). Inimene on vägivaldsuse pärinud oma lastelt. *ERR*. 29. september. Kasutatud 24.11.2022, <https://novaator.err.ee/259579/inimene-on-vagivaldsuse-parinud-oma-eellastelt>

Enson, L. (2022). Mis on vägivald? *Teeviit*. 22. veebruar. Kasutatud 23.11.2022, <https://www.teeviit.ee/mis-on-vagivald/>

Ghering, K.S., Vaske, J.C. (2017). Out in the Open: The Consequences of Intimate Partner Violence for Victims in Same-Sex and Opposite-Sex Relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 32, 23, 3669–3692

Global Status Report on Violence Prevention (2014). WHO. <https://www.who.int/publications/i/item/WHO-NMH-NVI-14.2>. Kasutatud 17.12.2022

Gray, C. (2022). Podcasting in education: what are the benefits? *The Podcast Host*. 1. Oktoober. Kasutatud 22.04.2023, <https://www.thepodcasthost.com/niche-case-study/podcasting-in-education/>

Götting Charlotte, M. (2021). Podcasting worldwide – statistics and facts. *Statista*. 22. märts. Kasutatud 24.11.2022, <https://www.statista.com/topics/7662/podcasting-worldwide/#topicOverview>

Hamblen, J. (i.a). Media Coverage of Traumatic Events: Research on Effects. Kasutatud 22.05.2023, https://www.ptsd.va.gov/professional/treat/type/media_coverage_trauma.asp#one

Hammersley, B. (2004). Audible revolution. *The Guardian*. 12. veebruar. Kasutatud 22.11.2022, <https://www.theguardian.com/media/2004/feb/12/broadcasting.digitalmedia>

Henry Helistuudio koduleht. (i.a). Kasutatud 19.05.2023, <https://henrystuudio.ee/>

Jham C, B., Duraes V, G., Strassler E, H., Sensi G, L. (2008). Joining the Podcast Revolution. *Journal of Dental Education* 2008(3), 278-281. doi:10.1002/j.0022-0337.2008.72.3tb04493.x

Perevägivald (i.a). Justiitsministeeriumi koduleht, <https://www.just.ee/kuritegevus-ja-selle-ennetus/perevagivald>. Kasutatud 06.01.2023

Karu, M., Soo, K., Biin, H., Lamesoo, K., Meiorg, M., Masso, M. ja Turk, P. (2014). Sooline ja seksuaalne ahistamine töökohal. Tallinn: Poliitikauuringute Keskus Praxis. Kasutatud 07.12.2022, https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/sooline_ja_seksuaalne_ahistamine_tookohal_veebi.pdf

Kastepõld-Tõrs, K. (2021). MÄRKA VÄGIVALDA } Psühholoog: eestlased ei tunne ära, kui neid väärkoheldakse. *Postimees*, 14. oktoober. Kasutatud 22.11.2022,

<https://naine.postimees.ee/7361108/marka-vagivalda-psuhholoog-eeslased-ei-tunne-ara-kui-neid-vaarkoheldakse>

Laing, C., Wootton, A. (2007). Using podcasts in higher education. *He@lth Information on the Internet*. 60(1), 7-9. Kasutatud 23.04.2023, https://www.researchgate.net/publication/259370467_Using_podcasts_in_higher_education

Linno, M. (2022). *Eakate väärkohtlemine*. Loengukonspekt. Kasutatud 07.12.2022

Linno, M. (2022). *Vägivalla mõju ohvrile ja suhtest lahkumist raskendavad tegurid*. Loengukonspekt. Kasutatud 10.12.2022

Masterclass staff. (2021). Types of Podcasts: A Look at Podcast Formats and Genres. Kasutatud 15.05.2023, <https://www.masterclass.com/articles/types-of-Podcastsexplained#what-is-a-Podcast>

McGarri, O. (2009). A review of podcasting in higher education: Its influence on the traditional lecture. *Australasian Journal of Educational Technology*. 25(3), 309-321. <https://doi.org/10.14742/ajet.1136>

Missing voices : views of older persons on elder abuse (2002). WHO. <https://www.who.int/publications/i/item/missing-voices-views-of-older-persons-on-elder-abuse>. Kasutatud 20.12.2022

Ojamets, I. (2020). Eakad jäävad digimaailmast eemale teadmatuse ja kehva koolituse tõttu. *ERR*. 8. juuni. Kasutatud 17.05.2023, <https://novaator.err.ee/1099522/eakad-jaavad-digimaailmast-eemale-teadmatuse-ja-kehva-koolituse-tottu>

Paymar, M. ja Pence, E. (1993). *Education Groups For Men Who Batter. The Duluth Model*. New York: Springer Publishing Company. Kasutatud 11.12.2022, <https://www.theduluthmodel.org/>

Peedumäe, R. (2022). *Autentsus, kaasatus ja žanr taskuhäälingute analüüsimise alusena*. Bakalaureusetöö. Tartu Ülikool, ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava.

Pensa, T. (2020). *Eakate vastu suunatud vägivald: ohvritega töötavate spetsialistide käsitlused*. Magistritöö. Tartu Ülikool, sotsiaaltöö ja sotsiaalpoliitika õppekava.

Perevägivald ja ahistamine. (2019). Justiitsministeeriumi koduleht. Kasutatud 18.12.2022, <https://www.kriminaalpoliitika.ee/kuritegevuse-statistika/perevagivald-ja-ahistamine.html>

Perevägivald ja ahistamine. (2021). Justiitsministeeriumi koduleht. Kasutatud 07.01.2023, <https://www.kriminaalpoliitika.ee/kuritegevus2021/perevagivald-ja-ahistamine-page.html>

Pod stuudio koduleht. (i.a). Kasutatud 19.05.2023, <http://www.podstuudio.ee/et>

Raavik, J. (2021). Amet tuvastab järjest rohkem loomade väärkohtlemist. *Tartu Postimees*. 21. september. Kasutatud 16.12.2022, <https://tartu.postimees.ee/7342544/amet-tuvastab-jarjest-rohkem-loomade-vaarkohtlemist>

Rinde, A. (2010). *Multimeediumipõhiste õppematerjalide loomise raamistik*. Magistritöö. Tallinna Ülikool, informaatika instituut.

Rolle, L., Giardina, G., Caldarera M, A., Gerino, E. ja Brustia, P. (2018). When Intimate Partner Violence Meets Same Sex Couples: A Review of Same Sex Intimate Partner Violence. *Frontiers*, 21. August. Kasutatud 14.12.2022, <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2018.01506/full>

- Roos, T. (2023). Loomakaitse liit avalikustas video kalasid piinavatest noortest. <<Pole nii, et teen elusolendiga, mida tahan!>>. *Elu24*. 7. märts. Kasutatud 15.05.2022, <https://elu24.postimees.ee/7726703/video-loomakaitse-liit-avalikustas-video-kalasid-piinavatest-noortest-pole-nii-et-teen-elusolenditega-mida-tahan>
- Shaun. (2023). Podcast statistics, data & trends – 2023 update. *Theb2house*. i.a. Kasutatud 26.04.2023, <https://www.theb2bhouse.com/podcast-statistics/>
- Shenton, L. (2021). 4 Differences Between Live Radio and Podcasting. *Radio.co* 19. mai. Kasutatud 22.11.2022, <https://radio.co/blog/differences-between-live-radio-and-podcasting>
- Soo, K. (2022). *Perevägivald teoreetilised käsitlused*. Loengukonspekt. Kasutatud 05.12.2022.
- Sutton-Brady, C., Scott, M. K., Taylor, L. Carabetta, G., Clark, S. (2009). The value of using short-format podcasts to enhance learning and teaching. *Research in Learning Technology*, 17(3), 219-232. <https://doi.org/10.1080/09687760903247609>
- Starting your podcast: a guide for students. (2023). *NPR*. 6. jaanuar. Kasutatud 23.05.2023, <https://www.npr.org/2018/11/15/662070097/starting-your-podcast-a-guide-for-students#examples>
- Tamm, K. (i.a). Perevägivald ja ahistamine. *Justiitsministeeriumi kodulehekülg*. i.a. Kasutatud 26.11.2022, <https://www.kriminaalpoliitika.ee/kuritegevuse-statistika/perevagivald-ja-ahistamine.html>
- Tran, E. (2022). Kuidas esitada avatud küsimusi (juhend+ 80 näidet). *AhaSlides*. 14. detsember. Kasutatud 23.05, <https://ahaslides.com/et/blog/open-ended-questions/>
- Turell C, S. (2000). A descriptive analysis of same-sex relationship violence for a diverse sample. *J. Fam. Violence* 15, 281–293. doi: 10.1023/A:1007505619577
- Töövägivald mõiste on avar. (2021). *Raamatupidamise- ja õigusuudisteveeb*. 09. juuli. Kasutatud 13.12.2022, <https://www.rup.ee/uudised/tooturg/toovagivald-m-iste-on-avar>
- Vanemaeliste ja eakate toimetuleku uuring. (2015). Kasutatud 21.12.2022, https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Ministeerium_kontaktid/Uuringu_ja_analuusid/Sotsiaalvaldkond/veu2015aruanne_tnsemors_apraxis_final.pdf
- Violence and Harassment in the Workplace. (2020). Canadian Centre for Occupational Health and safety. Violence and Harassment in the Workplace. 18. detsember. Kasutatud 10.12.2022, <https://www.ccohs.ca/oshanswers/psychosocial/violence.html>

LISA 1

Andmed pärinevad seisuga 23.05.2023.

Osa number	Saade	Saate kirjeldus	Kestvus (min)	Kuulatavus
1	Paarisuhtevägivald	Esimeses osas räägib Sotsiaalkindlustusamet i ohvriabi eksperti Anne Haller paarisuhtevägivallast, mis on perevägivalla alamliik. Vastused saavad järgmised küsimused: mis on paarisuhtevägivald, miks see tekib? Kuidas see ära tunda? Milline on paarisuhtevägivalla mõju lastele ja teistele pereliikmetele? Kuidas koguda tõendeid paarisuhtevägivalla kohta ja kuidas väljuda vägivaldsest suhtest?	31:02	41
2	Eakatevastane vägivald	Teises osas tuleb juttu eakatevastasest vägivallast, mis on ühiskonnas varjatud probleem, mida tihtipeale panevad toime eaka lähedased või hooldajad. Eakatevastast vägivalda aitab avada Sotsiaalkindlustusamet i ohvriabi ja ennetusteenuste osakonna projektijuht Anne Klaar .	19:27	24
3	Tööalane vägivald	Tänane osa liigub koduseinte vahelt välja	28:02	35

		töökohale ehk juttu tuleb tööalasest vägivallast. Studios on Tööinspektsiooni nõustamisjuristi Anneli Lepik ja juhtiv nõustamisjurist Jaana Vaus Madureira Silva .		
4	Loomade väärkohtlemine	Tänane osa keskendub inimeste parimatele sõpradele ehk loomadele. Paljudele meist ei pruugi pähegi tulla teha loomale haiget või neid piinata. Ometi leidub nii Eestis kui ka mujal maailmas inimesi, kes sellega tegelevad. Studios on Eestimaa loomakitse liidu Lõuna-Eesti regioonijuht Kristi Metsa .	21:39	18
5	Ohvri lugu	Tänases osas räägib Merli Kaunissaar , kuidas ta pääses vägivaldsest suhtest. Samuti jagab Merli oma kogemusi teiste naistega, kes kannatavad vägivalla all	24:35	37

Lihthtsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina,

Kristjan-Hendrik

Paavo

(*autori nimi*)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihthtsentsi) minu loodud teose

Vägivallateemaline

taskuhääling

“Nähtamatu”

(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on Marii Kangur, Merle Linno ja Alar Suija

(*juhendaja nimi*)

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 4.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.
3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
4. Kinnitan, et lihthtsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kristjan-Hendrik Paavo

26.04.2023